

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

F. sz. Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

Betetőzés.

Debreczen, november 20.

E hét folyamán terjeszti a Ház elé Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a házasságjog egységes szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. Betetőzése lesz ez annak a nagy műnek, mely egyházpolitikai reform név alatt korszakot alkot Magyarország legujabb történetében.

Egy későbbi kor történetírásának lesz feladata higgadt és tárgyilagos bírálat alá vonni azt a mélyreható mozgalmat, melyet e reformok országsszerte keltettek s végleges ítéletet mondani, mindazon tényezők fölött, melyek e mozgalom keletkezésére és fejlődésére befolyással voltak.

De jogunk van már ma is helyreigazítani az eklatáns tévedéseket, meghazudolni a tudva állított valótlanokat s kellő értékükre leszállítani bizonyos frázisok és jelszavakat, melyek sem a tényekkel, sem a józan észszel nincsenek összhangon.

Azoktól s azoknak szólunk, a kik a polgári házasság ellen a főrendiházi akciózt azzal indokolják, hogy ő Felsege szívében ellenzi azt s a főrendiház ellenzését olybá tekintené, mint a mely őt feloldja a vallásos érzületén ejtett kényszer alól. Más szóval azt akarják elhittetni, hogy a korona csak a kényszerhelyzetnek engedett, midőn megadta a jóváhagyást a házasságról szóló javaslat betérjesztéséhez, de reméli, hogy a főren-

diház többsége megfogja őt kimélni attól, hogy a törvényt magát szentesítenie kelljen.

Halottuk már egyszer ugyanezt a jelszót s most újra akadnak egyesek, a kik azt feléleszteni akarják.

S ez ellen idejekorán tiltakozunk az alkotmányosság, a loyaltás és a tisztesség nevében. Felségsértésnek tekintjük olyasmit imputálni a koronának, a minek a tények ép ellenkezőjét bizonyítják; illoyaltás az uralkodóról feltételezni, hogy elhatározásai nem saját belátásának és akaratának folyamányai. És a tisztességtől távol áll az a felfogás, hogy oly hátsógondolatok vezérelhetik a koronát, a minőt arról elhittetni akarnak. Módjában lesz az országnak már a napokban ítélni ama törvényjavaslat és indoklása fölött, mely betetőzés lesz az egyházpolitikai reformnak. S megfogják benne találni azokat a világos és szabatos érveket, azokat az ellenállhatlan erejű okokat, melyek a korona elhatározására döntő befolyással voltak. Az egyik memorandumot már ismeri az ország s bár mindenki elismeri az abban nyilvánuló tudást és felismeri benne a toll mesterét, annak érvei és logikája egy szemernyivel sem billentették le a javaslat sorsát, mert mindeddig alig hallatszott egy hang is, akár a sajtóban, akár más oldalról, mely a memorandumnak döntő súlyát kiemelte volna.

S hogyha e hatalmas emlékirat oly csekély hullámmást idézett elő a közvé-

leményben, elképzelhető-e, hogy az a javaslat indoklásának vasszerkezetén valami jelentékeny csorbát ejthetett a korona előtt?

Bizonyára nem! Sőt tán ép e memorandum közzététele szól legjobban a mellett, hogy a korona alapos mérlegelés után önként a reform pártjára állt.

Ez mindenestre logikusabb és igazabb, mint a „hátsógondolatok“ politikusainak hiresztelése.

Ünnepély a ref. felsőbb leányiskolában.

Debreczen, november 20.

Szép ünnepély folyt le a mult szombaton az ev. ref. felsőbb leányiskolában, melynek lefolyását a következőkben közöljük:

A felsőbb leányiskola tanári kara s az intézet növendék-i már hetek óta készültek november hó 17 ikére, e napon van u. i. az érdemekben megőszült, de erejének teljes voltában levő igazgatójának, Dóczy Gedeonnak, a a növendékek kedves bácsijának születésnapja.

17-én reggel a szokott istenitisztelet még ünnepélyesebb volt, a mennyibe a felsőbb leányiskolával kapcsolatos elemi iskola összes növendékei is tanítónőjük vezetése alatt jelenváltak az imateremben.

A val ástanár alkalmi beszéde után Zalai Irma VI-ik osztályu leányka szólott az igazgatóhoz, melegen, szívhezszólóan üdvözölve őt s az ég áldását kérte áldásos működésére, biztosította őt mindnyájuk soha el nem muló hálájáról, melyt iránta éreznek. Az igazgató meghatva köszönte meg a szives megemlékezést. Majd a tanárikar nevében Kalocsa Róza, az internátus vezetője üdvözölte az igazgatót. —

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Boszniából.

— Tárca-levelek. —

Boljanic, 1893. nov. 10.

Házi-ezredünk negyedik zászlóalja három napig pihent az okkupált tartományok székvárosában: Sarajevóban. — Olyan volt e város a bárom nap alatt, mint mikor a méhesben a kások rajzanak. Utczái zufolásig telve katonákkal, kiknek jó nagy része csak azért lézengett az utcákon, hogy töltse az időt az indulás idején. — S a hány paroli a galléron annyi felé széledt e sok ember.

Tele örömsugárzó arcczal sétált végig az utcákon, állott meg a Bazárok előtt, valami különös eredeti dolgot vásárolva magának, vagy hozzá tartozóinak, hogy később mint öreg rezervista, vagy néptelkelő, vissza emlékezhessen boszniai tartózkodására, melynek földjét talán soha többé nem érintik lábai.

Ezeket már holnap, holnapután röpi vizsgálja a gőzös édes otthonba, szép Magyarországra. A többi pedig, a másik fele, bizonytalanul kővályog, kedvtelen pislantásokat vett a soha nem látott ujdonságok felé, haragos és ellenséges pislantásokkal nézi az itt összegyűlt mindenféle keleti népviseleteket, s elszorul a szíve, ha egy más mosolygó képü bakát lát, mely bizonyára nem örülhet másnak, mint az indulásnak — hazafelé.

Október 12-én hajnalba nekünk is megszólalt a zászlóalj kürtös gyülekezésre hívó trombitálása.

Hogy örültünk-e neki vagy nem? nem igen lehet megállapítani. Olyan formán volt köztünk a bakaság alsó rétege, mint a bornyu, mikor az új kapura bámul. — Hát volt is mielőttünk egy ménkü istentelen nagy kapu, a Sarajevót délkeletről övedző szikla falak, melyek áthághatlan közsiklakat látszanak képezni a hegy-óriások közt.

Pedig dehogy áthághatlanok dehogy! — Olyan gyönyörű kanyargós serpentine utak vezetnek e hatalmas szikla falak között, hogy az ember szinte a talpára néz mikor előre lép, hogy nincs-e szüksége talptisztítóra.

Hogy pedig milyen keserves sok pénzbe került e remek ut Brodtól Sarajevóig, onnan tovább az ország belsejébe a mi kedves Osztrák-Magyar monarchiánknak, bizonyítja az is hogy az okkupáció után a vállalkozó, ki ez utakat építtette, a sarajevói tisztikar részére egy gyönyörű emeletes palotát ajándékozott Casónak.

Hát bizony kérem nem kis Miska dolog is az, mikor Nagy Péter vagy Varga János istenben és Basahalmán belül boldogult uraméknak tudomány mivelésben a collégium falai közt megsoványodott ujjoncflauk aszongya a a káplár: hogy hát: „no eesém, török földre léptél!“

Két óra hosszáig kanyarogtunk a serpentine felfelé s még mindég szemünk előtt voltak a Sarajevói erődítmények. Itt legyen lelke a bosnyáknak, a mék az utról támadva elakarja

tőlünk harácsolni Serajevót. Ez uton jó darabig kísérté zászlóaljainkat Appel hadtestparancsnok ur is, s bizony mondom nektek, öreg obsitos rezervisták, hogy a nyulasi lapos sikon sem esik egy percczel sem rosszabban a defilerozás mint e kétezer méteres csucok közé szorított két méter széles kigyó-uton.

Az első napi állomásunk Pale volt. Dél felé értünk e bosnyák városkába, mely annyival inkább meglepett bennünket, mert mi holmi arad-, vagy biharmegyei rongyos oláh-félszket várva, egy — a körülményekhez képest, csinos kis helyet találtunk. — Jó vendéglő, kedélyes bajtársak, minden tekintetben kényelmes elszállásolás, mi kell ennél több a katonának?

Pálén egy hadvagy a parancsnok a meg-erőditett kaszárnyában az ut mellett emelkedő dombon. Itt kezdtük először igazándiba élvezni a boszniai tájék kellemét. A bükkal vegyes fenyő erdők aláfolyva a faekével szántott szántó földek viágos zöldjébe oly kellemes benyomást tesznek a szemre, melyet az itt-ott már kezdődő Bóra által nyaldosott karsztszerű sziklák sem képesek lerontani.

Jókainak „Egy játékos, a ki nyer“, meg még több regényeiben olvashatja az olvasó a dalmát karszt vidék találó tollal írott leírását. Mi már itt, ugyszólván a még müvelt világ szélén megismertük a nagy költő leírásának élet hűségét. Hát még később! —

Csalódásunk a kellemetlen várásában, napról-napra nagyobb lett. De hát itt még a természet játszott velünk fatamorgánát. Állomásaink, mint Braca, Gorázda, egy egy kellemes

11 óraker a növendékek küldöttsége kereste fel Dóczy igazgatót, átadva meghívójukat a másnap délután 5 óraker tartandó kis házi ünnepélyre, melynek műsora ez:

I. rész.

1. Üdvözlét, Mendelssohntól, énekl az énekkar.
2. Sonatine Clementi Opus 36, Zongorán előadja Ujjfalusi Mariska.
3. Két levél. Tompa Mihálytól.
  - a) Zsuzsánna Florentinhez, szavalja: Kovács Irén.
  - b) Florentine Zsuzsánna-hoz szavalja - Krausz Irma.
4. Frühlingsmarsch. Zongorán előadják: Puky Maria, Liptai Irén, Szomjas Lenke.
5. Madárdal. Énekl az énekkar.

II. rész.

6. Amanda vagy Juczi? Vigjáték 1 felvonásban.

Személyek:

Özv. Rétné	— — —	Gerlich Ida.
Erzsike, leánya	— — —	Joó Irma.
Özv. Felleginé	— — —	Dóczy Ilona.
Özv. Mezeiné	— — —	Fráter Irma.
Róza, Erzsike barátnője		Pethe Piroška.

Az ünnepélyen oly nagyszámú és díszes közönség jelent meg, hogy a később jövők alig kaphattak helyet. Ott voltak: Mélt. Kiss Áron püspök, Joó István és családja, Ujjfalusi Józsefné, Ericz Ernőné, Zalai Márkné, Nagy Elekne, Szabó Kálmánné, Fráter Erzsike, Fodor Gyuláné, Emmerth Antalné, Csáthy Károlyné, Szabó Irénke, Matkovic Anna, dr. Takács Ferencz, Kovács Lajos, Gulyás István tanárok s még igen-igen sok érdeklődő. A műsor első száma, Mendelssohn Üdvözléte zajos tetszést aratott s az intézet zene és énektanára Varga József meg lehet tanítványaival s viszont ezek is ő vele teljesen egedve. A zongoradarabok is igen jól sikerültek. Az est fénypontját Tompa Mihály „Két levél” című költeményének szavaltata képezte. Nem tudjuk, kit dicsérjünk meg voltaképen a betanító Karácson kisasszonyt é, ki hűek óta lelkes buzgósággal vezette a próbákat, vagy a szavaló kisasszonyokat Kovács Irén és Krausz Irmát? Előbbi igen kedves háziasszonykát ábrázolt, míg Krausz Irmának kitünően sikerült a nődalia.

tartózkodásai voltak a szórakozásteljes átvonulásoknak.

Gorázdán például a tisztikar hangverseny és táncmulatsággal várt bennünket, s bizony mondom ki-ki eléledve az otthon hagyott szomorúságot ép oly jól mulatott, mintha az „Arany Bika” disztermében táncolt volna. Természetes ehez nagyban hozzájárulnak a gorázdai szép áraris hölgyek is, kik e nyilatkozatom úgy sem vehetik sem sértés, sem hizelgésnek, mert aligha olvassák valaha soraimat. Német-csehek valamennyien.

Gorázdán különben a szomszédja Cajniczának, hol zászlóaljunk törzse tartózkodik, az állomások.

Szomszédja ugyanis, de 42 kilométernyire — összeköttetésben van annyiban, hogy órjára naponta találkoznak a posta ut Hrangen Karaula pontjánál.

Nem voltam Szeizban, de láttam a Kárpátoknak sok vad regényes helyét. Hanem a Hrangen Karauláról a kilátás mind e pontokat túlhaladja vadság és regényességben. Ezek a színárnyalatok, hegycsúcsokkal össze futó-fellegek, komoran és fenyegetőleg elön omuló karsztos sziklák, a hegyoldalakon a zöldnek minden a természet vadsága és művelés által előtűkröződő árnyalatai megállás és bálulásra készítetik az embert. Azaz pardon, — a bakát mert hát itt más ember nincs.

Zászlóaljunk állomása: Cajniczára, innen hét óráig ereszkedtünk alá, öserdőség, hol silány bokrok által fedett karsztos sziklák közt. —

Legutolsó volt a műsoron, az est piéce de réistancea, a kis szindarab. Valóban oly pompás ensemblet láttunk, mely feleltett velünk, hogy tulajdonképen kis leánykák játszanak, oly ügyesen, otthonosan mozogtak e röktönzött szinpadon, mintha mindig azt csinálnák. Kitünő kis falusi, de egyuttal városi leánykát mutatott be Joó Irma. A két néni — a sokat utazott nagy világi delnőt, Dóczy Ilona — az egyszerű kedves Juczi néni pedig Fráter Irma személyesítették mulattatóan. De emlékezzünk meg a mármáról is, kit Gerlich Ida szeretetreméltóan s illő komolysággal játszott, valamint a Kis Rózáról, kit Pethe Piroskában talált igen jó személyesítőre.

Mondani sem kell, hogy az ünnepelt Dóczy igazgató, valamint az összes jelenvoltak, a legnagyobb meglepéssel távoztak — mi pedig azzal végezzük tudósítói tisztünket, hogy ez intézet ez éjjel a k rendeltetésének — mindenben megfellel, mert míg egyfelől a növendékeket a tudományokba bevezeti, másfelől gondoskodik, hogy a jövő, ifju leányai társadalmi téren is a kellő ügyességet jó modort elsajátítsák s a nyelvek, zene és éneken is megállják majdan helyüket. Hogy a debreczeni művelt szülők ezt belátják, igazolja az a nagyszámú növendéksereg, a melyet gyönyörűséggel láttunk az intézet falai között.

Több világosságot.

Debreczen, november 21.

Immár csakugyan rá illik Debreczenre a „le g s ö t é t e b b A f r i k a” elnevezés. A földalatti légszusz-csővek, ha szép tiszta csillagos, hold világos éj nincsen, nem csak fekete sötétségben hagyják apró pislákoló gázláncocskákkal ezt az eleven nagy várost; de bennük leselkedik a halál is. Soha sem lehet tudni mikor és hol tör rá lopva orozva, mint a leg-sötétebb Afrika fene vadja szokta, — csendesen alvó családokra. Szomorú példák bizonyítják, hogy a valószínűleg nem kellő gondozásban részesített, elhanyagolt gázvilágítási berendezés egy idő óta közveszélyes intézménnyé vált mely ellen a hatóság statariális eljárást kénytelen a nagy közönség élet-biztonsága érdekében alkalmazni.

Fölötte drága ár volna, ha a szombati, vagy a januári gázmérgezési esethez hasonló

Azonban itt is csalódott minden rosszat Boszniától váró képzelődésünk.

Cajnica a legbájosabb hegyoldalban fekszik, melyet költői képzelem fekete tintával fehérpapírra tud festeni, Csinos és fehérre meszelt házak, a katonaság által tisztán tartott utcák, mindennel ellátott bazárok lepik meg zászlóaljunkat.

Olyan otthonosan éreznénk itt magunkat. A baka is siet kinyújtóztatni a hosszszas gyaloglás által fáradt tagjait, siet valamennyi menásznini, s aztán aludni mert még tán egy sem tudja, hogy fele megy a zászlóaljnak tovább, be a törökökkel közösen megszállott területre Novibazárba.

Az már idegen föld ott már szikla, bokor ellenséget rejt, valahányszor Albánia Oroszország egy családja kacsiutására megmozdul.

Két század maradt tőlünk a kelemes Cajniczán, a másik kettő tovább indult a török határra.

Metalkánál értük el a török határt, s itt vissza maradt megint kordonra az egyik század. Itt már megszűnik a nagy uraság, török tiszt és török főnász fogad bennünket kellő kimértség és udvariassággal. — Hja, mi az ő szemükben csak jött-mentek vagyunk.

Pihenünk egy nagyot a török határon, s a mi századunk masiroz tovább be, nagy Török országba, — hol úgy szeretik a „sváb á-t” mint kecske a kést.

Megerkezünk az Albánia és Szerbia közé ékelt Boljanicba új hazánkba, hanem hogy miként arról majd csak legközelebb.

Alexis.

ujabb halálos szerencsétlenség hatása alatt tudnánk csak levonni a tanulságot. A hatóság erélye meg az isteni gondviselés talán megóvjá jövőre e város lakosságát olyan aggodalmas izgalomtól, melyet a Kossuth-utcai gázmérgezés miatt kellett kiállania. Már tegnap jeleztük, hogy a tanács sürgős intézkedést rendelt el a gázvezeték veszedelmes hiáinak földériteése és megszüntetése végett. E sorok írásakor még nem ösmerjük részletesen az ide vonatkozó tanács végzést, — de fölteszük, hogy a tanács a nem minden ok nélkül aggódo közönség megnyugtálása végett, sietni fog azt nyilvánosságra hozni.

Ugy gondoljuk, hogy a tanács az egész csőhálózatnak — beleszámitva az üzletekbe, lakásokba vezető mellékesöveket is — alapos megvizsgálására hívta fel a gázgyár igazgatóságát. Szerintünk mindennek előtt az olyan helyeket kell tüzetes vizsgálat alá venni, ahol már az utcán — pl. Széchenyi-utcán — is érezni lehet a gázkiömlést, továbbá az olyan csővezetéseket, melyeket eddig 1863 óta, mikor azokat először lerakták, talán sohasem bontottak fel. Kivánatosnak tartjuk azt is, hogy e vizsgálatnál a város is képviselve legyen szakértő megbízott által.

Lehet, hogy csak részleges hiányok fognak találatni, de lehet, hogy a csőhálózat igen jelentékeny része újítást igényel. Ha csakugyan így lesz, pénzkérdésnek semmiesetre sem szabad dominálnia az aggasztó állapot orvoslásánál.

A méltányosságra való hivatkozás, azon okból, mert hiszen a gázgyárral kötött szerződés 1900-ban ugy is lejár s akkor a városnak joga lesz potom 125000 frtért az egész berendezést és gyárat magához váltani, meg nem állhat a vállalattal szemben, ha szerződés szerint ez van kötelezve jó karba hozatni a csőhálózatot, midőn annyi ember élet forog halálos veszedelemben. Viszont esetleg magának a városnak sem szabad — semmi áldozattól visszariadnia saját polgárainak élet-biztonsága érdekében.

Még csak egy észrevétel tesszünk a mostani gázvilágítás panasztól bajaira nézve. — Hogy a gáz-lángok gyöngék, a csövek megrepedeznek, annak egyik orvoslást igényelő oka az is, hogy a csövek eredetileg sokkal kevesebb fogyasztásra számitva voltak lerakva, mint a mennyi a fogyasztás most s igen erős, a már sok helyen átrozódásodott csövek megrepedését könnyítő nyomás mellett sem képesek elegendő világító erővel bírni légszusz mennyiséget továbbítani. Bárki által megfigyelhető, hogy a mint valamely utcában tömegesen szaporodik a gázlángok száma, abban az arányban gyöngül azok fényereje. Még akkor lesz csak egyiptomi sötétség a városban, ha a légszusz tartályok tartalmát a közelben épülő vasuti gépjávitó műhelyek tömördek gázlángjai absorbeálják, föl-téve, hogy a műhelyekben is gázzal és nem villanynyal fognak világítani.

Ez az egyik, amit a szombati halálos kimeneteli riasztó szerencsétlenség alkalmából elakartunk mondani. De ugyanez a szomorú alkalom felszínre hozta azt a nem épen új ter-vel is, mely már egy ízben, ha jól emlékszünk 1888-ban a városi tanácsot is foglalkoztatta, midőn dr. Balkányi Miklós a villanyvilágítás behozatalára előmunkálati endedélyt kért és próba villanyvilágítás alkalmazására a színházban felhatalmazást.

A tanács akkor elutasította folyamodót következő megokulással:

Az augsburgi légszusz ipar társulattal kötött szerződés szerint a mostani légszusz világítás helyett egy újabb világítási módnak behozatalára e társulat csak akkor lenne kötelezhető, ha ez újabb világítási mód csálhatatlan bizonyíték alapján a mostaninál c z é l s z e r ü b b és k i v á l ó a n olcsóbb lenn, a mi a villanyvilágításról ez idő szerint általánosságban nem mondható.

De folyamodonak sem adható engedély, hogy a városnak legtöbb világítási anyagot fogyasztó pontján a többi gázfogyasztó helyek hátrányára egy még fejlődésben lévő új világítási rendszert állítson be.

Öt év óta jelentékenyen változtak a körülmények s ma már az azóta fölötté sokat tökéletesedett villanyvilágítást — hisszük — a városi tanács sem azon szempontok szerint bírálja, melyeknél fogva ezelőtt öt évvel az ide vonatkozó ajánlatot vis-zautasította.

Látjuk, hogy városaink, még falvak is egymásután állítják be a villanyvilágítási rendszert és Budapest fő- és székváros, mely az electro technica vívmányait olyan bámulatos sikerrel, Európa szerte páratlan méretekben használja ki, szintén épen most honosította meg az általános villanyos világítást, meghagyván a gázvilágítást is.

Ebből nem azt akarjuk következtetésül levonni, hogy: nos rajta Debreczen is! sietve térjünk át a slendrián gázvilágításról, melynek hátrányait a legujabban nálunk is meghonosított kitűnő Siemens-féle égők sem tudják egészen eloszlatni, a modernebb villanyvilágításra.

Respektáltatni kívánjuk a szerződést. Várjuk be a múlt század utolsó esztendejét, de ne összedugott kézzel, hanem már most tegyük meg az első lépést a villanyvilágítás behozatala iránt. Tegyük meg pedig azért, hogy a szerződés lejárása készületlenül ne találjon bennünket. Mert jegyezzük meg jól, hogy Debreczenben minden nagyobb alkotáshoz, minden gyökere reformhoz hosszú éveknél előkészületei kellenek. A tapasztalás arról sokszor meggyőzhetett már minket. Mennyi tanulmány, mennyi tárgyalás lesz szükséges a villanyvilágítás behozatalához is, mennyi retortán kell annak keresztül menni, míg egészen megszűrődik és mily lassuk, sokáig fontolgatók vagyunk mi az ily dolgokban!

A gázvezetékeket mi még a villanyvilágítás behozatala után sem akarnók fölszedetni. Szükségesnek tartjuk, hogy a gázvilágítás — mint Budapesten is történt — kiegészítő továbbra is fenmaradjon. Mindkét világítási rendszer ugyanazon gyártelepről fenttartható lesz.

Igyekezünk tárgyilagosan a közérdek szempontjából kifejezni nézetünket. Mi — mint a közvélemény organuma — jól teljesítettük kötelességünket, ha a közönség és a városi hatóság részéről szavunk visszhangra fog találni.

Irodalom — Művészet.

Könyvismertetés

(„A Tanítókhírái.” írta J. L. Hughes, angolból fordította Holczapfel budapesti tanár. Kiadta az Athenaeum r.-t. Ára füvé 40 kr. — Kaphatni László Albert könyvkereskedésében, helyben.)

A fent czimzett, 100 oldalra terjedő művecske fölötté hasznos és praktikus utmutatásokat nyújt különösen a fiatal és még kevésbé gyakorlott tanítónak. Míg a halomszámra megjelent módszertani művek megmondják a tanítónak hogy mit kell tennie, addig a szóban levő művecske 80 tételben megmondja a tanítónak és tanárnak, hogy mitől tartózkodjék.

Nyolczszor „tiz parancsolat”-ban ad talpraesett, praktikus és okos tanácsot a paedagógusnak, vezetvén azt a módszerek és paedagógia szövevényes tételein keresztül a gyakorlat ösvényére. Figyelmezteti a tanítót és tanárt mindazon hibákra, a melyeket a paedagógus kisebb, nagyobb mértékben elszokott követni, amely hibák rendszeren gátolják a tanítás sikerét és egyik másik hiba elkeseríti a tanítót és gyermekeket egyaránt.

A szülők is hasznát vehetik e füzetkének mert sok jó tanácsot ad a szülőknek is.

Ajánljuk a művecsket tanító és tanárurak valamint a szülők szíves figyelmébe. Kaphatni László Albert könyvkereskedésében.

Kuti Zsigmond.

* **Előfizetési felhívás.** Szíveskedjék t. czimmed — amennyiben az itt közölt matatványokból érdemesnek itéli: szerény költemény kötetem megjelenését néhány előfizetés gyűjtésével elősegíteni. Művem „Pusztai Virágok” (Da-

lok a népnek) czim alatt — Debreczen város nyomdájá által csinosan kiállítva — jövő 1894. évi január hó folyamán fog megjelenni. — Előfizetési ár: példányonként 1 forint; az előfizetések lakásomra (Debreczen, Kádas utca 1891. h. sz.) vagy részemre a debreczeni királyi törvényszékhez czimezve küldendők. A T. előfizetés-gyűjtők részére minden 10 példány után 1 tisztelet példányt adok. Kérem az előfizetéseket, hogy magamat a nyomtatandó példányok száma iránt idejében tájékozhassam, — legkésőbb ez évi december hó végéig hozzam beküldeni. Mély tisztelettel Bószörményi Géza.

Színház.

* **Negyvennyolczadik előadás.** Kevesen nésték meg tegnap a „Lengyel zsidó” ismétlését. Ezen, a lotharingiai népeletet visszüköző kép a mi színpadunkon nem is adható oly természetesen vissza, hogy nagyobb érdeket költhessen nálunk, azonfelül egy szép szerelmi jelenet Anette és Christian között igen gyengén vitetett keresztül Bogyólna és Péchy által. Csupán Sándor Emil volt az, ki figyelmünket lekötöni bírta. Az ő Mathisa kezdettől végig úgy felfogta, mint kivitel tekintetében elsőrangú alakítás. A kis számú nézőközönség l-kes tapsokkal fejezte ki elismerését megkapó drámai erővel és minden ízében igaz realissal kivitt alakításért. A zenekart kérjük, hogy a felvonások közök kitöltésében kissé változatosabb programmal lépjen fel.

(1.)
* **Tiszai és a jövő évi saison.** A következő sorokat vettük: „T. Szerkesztő ur! Becses lapjában a n.-várad szinkört érdeklő cikkre vonatkozólag van szerencsém kijelenteni, miszerint a névsor sem Várad, sem Debreczenre sem, benyújtva sem definitive összeállításra nincs. Mihelyt ez meg fog történni, azt kötelességszerűen a te. színházi bizottságnak be fogom jelenteni és a helyi lapokkal azonnal közölni. — Incorektül soha sem szoktam eljárni, legkevésbé a debreczeni sajtóval szemben, melynek jóindulatát ezuttal is meg köszönöm. Debreczen, 1893. november 21. Tiszai Dezső, színi-igazgató.”

* **Müsor változás.** Tiszainé Ellinger Ilonka rekedtsége miatt Wildenbruch „Bubos Pacsirák”-jának mára és holnapra kitűzött előadása emarad. Helyette ma „Mongodin ur felesége”, holnap „Fernande”, Csiki Lajos betegsége miatt, csütörtökön a „Váljunk el” helyett pedig Chivot és Duru „Három feleség egy férj” czimű darabja kerül színre.

Vegyes hírek.

* **Fejedelmi hozományok.** Nyilván sokakat érdekel, hogy mennyi hozományt kap egy királykisasszony, vagy egy főhercegnő. Augusztá bajor hercegnő, kinek nagyatyja, Ferencz József adta az egész hozományt, másfél millió forintot kapott készpénzben. Ezt a pénzt azonban az új házások nem vették át tényleg, hanem egyelőre csak kamatait élvezik, magát a tőkét a királyi család forgatja s csak négy százalék kamatot kapnak ki belőle. A király leánya, Gizella főhercegnő és Mária Valéria főhercegnő három-három millió hozományt kaptak, de Gizella főhercegnőnek atyja utólag megint adott három milliót, úgy hogy Lipót herceg kerek hat milliót kapott a királyi család pénztárából.

* **A király magyar felkészöntője.** Münchenből írják, hogy királyunk József Agost főherceg lakodalmá alkalmából magyar felkészöntőt mondott az új párna. Az esküvő előtt való napon adott diszebeden történt, hogy a király odahajolt a köze ében üő József főhercegnőhöz és kocintott vele. E közben magyarul felkészöntötte a fiatal párt, kiknek minden jót kívánt.

* **Ehenhalt szobrász.** Feszler Leó budapesti szobrász olyan nyomorba jutott, hogy éhenhalt. Az a művész, aki számos gyönyörű szoborral diszította Budapest tereit és nyilvános épületeit, aki igazán zsefiális ember volt. Nevezetesebb művei: a kálvintéri szökőkút, a tizenkét apostol a Bazilika köröndjén, valamint

Krisztus és a négy evangélista. Az operaház főhomlokzatán elhelyezett szobrok nagyrészt is ő készítette és műterméből kerültek ki a budai várkert oszlopbejárataánál elhelyezett oroszlánok is.

* **Hamis huszfilléresok.** A fővárosban ujabban ismét pénzhamisító-oknak jöttek a nyomára. Alig kerültek forgalomba az új filléresok, már is sok a hamis pénz. Különösen sok a hamis huszfilléres. Az utánzás oly sikerült, hogy alig lehet felismerni az ólom huszfillérest. A rendőrség nyomozásának eddigelé semmi eredménye sincs.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezdő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirda hivatalnál november 21-én: borult, eső hűvös, fagypontkörüli hőmérséklet.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon d. e. 10-től 12-ig.

A debreczeni állami időjelző állomás jelentése. 1893. November hó 21-én reggeli 7 órakor Hőmérséklet 4.2 C. fok. Légnymás 754.1 millim. Szélirány: Délnyugati, Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — millim. Ugy ezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 11 fok. Legalacsonyabb hőm. 3 fok.

Séta hangverseny a Margit fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor.

November 30. Városi rendes közgyűlés.

December 1. A daleylet hangversenye a debreczeni egyetem javára.

December 11. étől február 24-ig **dohány-beváltás** Debreczen határaitban. Hajdu-Dorogon december 11.-től febr. 27-ig.

— **A gázvezeték megvizsgálása** Az életveszélyes gázvezeték csövek megvizsgálása és kijavítása tárgyában a rendőrfőkapitány javaslata folytán a városi tanács gyors és erélyes intézkedéseket tett. Nevezetesen, mivel a Tóth Lajos házában ahol a halált okozó gázmérgezés történt gázvezeték nincs, az utcai csőhálózat is meglehetősen távolságra esik a háztól, elrendelte annak kipuhatolását, hogy mimódon szivároghatott a házba a légszesz; e végből utasította a mérnöki hivatalt, hogy Győry Kálmán gázvilágítási felügyelő és a gázgyár igazgatója közbejöttével tartson vizsgálatot. Utasította továbbá Győry Kálmánt, hogy a gáz alagsóvezeték első sorban is ott, ahol az régi, gáz kémlővel alaposan vizsgálja meg és ha legkisebb gyanu támad is, haladéktalanul javíttassa ki a gázgyárral, illetőleg a csöveket újakkal cseréltesse ki. Felhívta továbbá a gázvilágítási felügyelőt jelentéstételre arra nézve is, hogy a légszesz kiszivárgási mennyiségnek szerződés szerinti meghatározására kísérletek ez évben mely időkben eszközöltettek, milyen eredménnyel és hogy az utolsó két évi időkben mi az eltérés a kiszivárgás mennyisége között s hogy ez ellen miféle intézkedések tetettek. Végül egyidejűleg terjessze tanács elébe a gáz csőhálózat térképét is, lehetőleg a csövek lerakási idejének kimutatásával együtt. Nagyon valószínűnek tartjuk, hogy a múlt télen történt ákácza soroknak szokatlanul nagy mennyiségű pusztulását is részben a légszesz kiszivárgások okozták. A gázgyári igazgatóság a szombati szerencsét enséget annak tulajdonítja, hogy a Tóth Lajos háza körül felhalmozott koczka-kögar madák súlya alatt a gáz csöve eltört. — Kérve nyit is nyújtott be az igazgató a tanácshoz

az iránt, hogy onnan más helyre rakassa át a burkolat köveket s jövőre gázvezeték cső fölé engedjen követ és téglát nagy halmazban rakatni. — A tanács nem osztja ugyan a szerencsétlenség okának ezt a magyarázatát, mert hiszen épen a Tóth-ház előtt nincsen is kő-rakás, de meg az alag cső-vezetnek nem is szabad úgy lerakva lennie, hogy az utcán összehalmozott kő és téglasulya alatt töréseket szenvedjen s ez ideig ilyenek miatt nem is történt baj, mindazon által utasította a mérnöki hivatalt, hogy ezután ne engedje meg kőnek, téglának gáz vezeték csővek fölé való összehalmozását, s a Kossuth utcán lévő koczka kő garadákat is hordassa át más helyre. E rendelet végrehajtásának ellenőrzésével a r. főkapitány van meg bízva.

— **Gyilkos leány.** Szerelmi csalódásból gyilkosságra vetemedett tegnap este egy cseléd leány, ki azelőtt örömházban lakott, de azt hitte hogy kedvese — ha jobb utra tér — el fogja venni. A gyilkos leány neve K a b a i Sára, a meg gyilkolt szerető pedig S z ö k e István kürtös a honvédségnél. A történet lefolyása a következő:

K a b a i Sára nánási illetőségű cseléd, már 4 év óta élt szerelmi viszonyban élt S z ö k e István 3-ik honvéd gyalogezredbeli szakaszvezető kürtössel. Viszonyuk még akkor keletkezett, mikor a leány özv. M o l n á r né örömházában volt, a honnan azon feltétel alatt bocsátották el S z ö k e kérelmére, hogy a lányt, hogy később el fogja venni feleségül. A leány most dr. V a r g a Bálint kolégiumi tanárnál, Csók utca 1571 sz. alatt volt alkalmazva mint cseléd. Kabai Sára időközben észrevette, hogy S z ö k e István szerelme hülni kezd és hogy F a r k a s Zsuzsánához jár, a ki szintén Molnárnénál van. Kiment tehát oda e hó 17-én este és felkérte a többi leányt, hogy ha S z ö k e odamegy, értesítsék őt. Tegnap este 7 óra tájban Schwarz Berta M e n y u s nevű kedvesével hirt adott K a b a i Sárának hogy Szöke kinn van. K a b a i Sára ekkor magához vette a tanárnak egyik sifon tetején lévő 7 milliméteres revolverét, azt magánál elrejtette és elindult szeretőjét keresni az említett üzlet felé. S z ö k e már ekkor visszatérőben volt onnan s K a b a i Sárával a reáliskola új épülete előtt, Hatvan utcán találkozott. A leány heves szemrehányásokkal illette hütlenségeért s emlékeztette ígéretére, miszerint őt feleségévé fogja tenni. S z ö k e eleinte tagadta, hogy hűtelen volna, de később mialatt bejárták együtt a Péterfia Serház, Csemete és Garai utcákat méregbe jött a leány szemrehányó szavaitól.

— „M i l e s z m á r m o s t é n b e l ő l e m ? Kérdezte a leány.

— „M o s t m á r s e m m i , a m é r t i g y c s u f f á t e t t é l ! ” felelt S z ö k e.

Néhány pillanat múlva a Csók utcára értek, a hol a s z a k a s z v e z e t ő , — m e g á l l o t t : a l e á n y e k k o r h á t a m ö g g e k e r ü l t k e d v e s é n e k é s e l ő h u z v a a r e v o l v e r t a z z a l k ö z v e t l e n k ö z e l b ű l b e l e l ő t t S z ö k e n e k j o b b f ű l e t ö v é b e . A g o l y ó a f e j b e t u r o d o t t s a k i s a g y a l a t t á l l o t t m e g . A l e g é n y s i k o l t á s s a l ö s s z e e s e t t , g y i l k o s a p e d i g e l f u t o t t V é g h A n d r á s r e n d ő r é p e n a r r a f e l é m e n t , s h a l l v a a s i k o l y t , a t e t t s z i n h e l y é r e s i e t t . L á v a a s b e s ű l t e t , e l ő k i á l t o t t e g y m á s i k r e n d ő r t ő m a g a p e d i g a l e á n y u t á n s z a l a d t , a k i l a k á s á r a m e n t b e . C s a k h a m a r m e g é r k e z e t t d r . B a l k á n y i E d e k e r ű l e t i o r v o s é s S z e m e t k a y r e n d ő r b i z o t s , a k i k a s e b e s ű l t e t a h o n v é d l a k t a n y á b a s z á l l i t o t t á k . S z e m e t k a y e z a t á n K a b a i S á r a l a k á s á r a m e n t s a l e á n y t l e t a r t o z t a t v a , a r e v o l v e r t k é r t e t ő l e . — A l e á n y e l ő s z ő r a z t h a z u d t a , h o g y e l d o b t a k é s ő b b b e v a l l o t t a , h o g y a p a d l á s o n r e j t e t t e e l , a h o l m e g i s t a l á l t á k . — S z ö k e I s t v á n t a l a k t a n y á b ű l b e s z á l l i t o t t á k a k a t o n a i k ö r h á z b a , a h o l a z o r v o s o k a s e b e t h a l á l o s n a k m o n d j á k . K a b a i S á r á t m a d é l -

előtt előtt hallgatta ki a rendőrség; tettének okán ez valja, hogy nem tudta rávenni Szökét arra, miszerint ígéretet tegyen hogy ő hozzá ezután hű marad. Épen ekkor érkezett a rendőrbiztos, a ki hírül hozta a katonai kórházból, hogy a Szöke sebe halálos.

— „B á r e s a k m e g h a l n a , a z t s z e r e t n é m ” m o n d á . A z ű g y e t a z o n n a l a k i r . ű g y é s z s z e g h e z t e t t é k á t .

— **Debreczeni egyetem.** Reichman Armin, a debreczeni izr. hitközség elnöke ezer frtos adományát, melyet a polgármester urnak az Imre-napi estén jelentett be, egy takarékpénztári betéti könyvecke alakjában ma fizette be a püspöki hivatalnak. — Bihar-Udvári község száz forintot szavazott meg az egyetemre, Biki Ferencz gyulai lelkész ugyane célra öt forintot küldött. Debreczenben a házankénti gyűjtés megkezdése tegnapi volt kitűzve, a nyomtatványok azonban nem készülhettek el mind, a gyűjtők ezért nem indulhattak el. A kinyomatott felhívások és beszédek széthordása most folyik.

— **Téth Lajos temetése.** A gázmérgezés áldozatává lett Tóth Lajost tegnap délután 2 óraker temették a nagy részvét mellett. A Kossuth-utcai halottas ház körül abonnan csak nemrég temették el az e házban lakott V a y D á n i e l g r ó f o t , n a g y n é p t ű m e g á l l t a e l a z u t a k a t a n n y i r a , h o g y a c s a l á d h o z k ö z e l l e b b á l l ó k i s a l i g t u d t a k u t a t t ö r n i . A z u d v a r r a h e l y e z e t t k o p o r s ó f e l e t t e l ő s z ő r a f ő i s k o l a i é n e k k a r h a n g o z t a t o t t m e g h a t ó g y á s z e n e k e t , m i r e a t a n i t ó k é p e z d e i n o v e n d é k e k , é ű k ö n S z é l l I s t v á n é n e k v e z é r r e i é n e k e l t e k . A h á z t ó l a K o s s u t h - u t c a i t e m p o m b a v i t t é k a h a l o t t a t . A t e m p l o m p a d s o r a i m á r e k k o r z s u f o l á s i g m e g t e l t e k , a n a y i r a , h o g y a k o p o r s ó t k i s é r ő k n a g y r é s z e k i v ű l m a r a d t . F e l z e n d ű l t a z e g é s z k ö z ö n s é g r é s z v é t e l e v e l a „ T e b e n m e d b i z t u n k e l e i t ő l f o g v a ” (X C . z s o f t á r) m e l y n e k m á s o d i k v e r s z a k á n a k u t o l ó s o r a i : „ M i n t a t e g n a p n a k ő e l m u l á s a é s j e g y é j n e k r ö v i d v i g y á z á s a ” f á j d a l m a s a n z u g t a k v é g i g a t e m p l o m ű r e g e i b e n . A k ö z ö n s é g é n e k l é s e u t á n i s m é t a f ő i s k o l a i k a n t a u s a d o t t e l ő e g y g y á s z d a l t , m i r e D i c s ő f i J ó z s e f l e l k é s z m o d o t t b a r á t j a f e l e t t m e g r á z ó h a t á s u , a z é k e s s z ó l á s n a k m i n d e n s z é p s é g e i v e l t e l j e s g y á s z b e s z é d e t . A s z ó n o k a m e g h a t o t t s á g t ó l b e s z é d e t t ö b b s z ő r k é n y t e l e n v o l t f é l b e s z a k i t a n i . A s z ó n o k i a t e l h a n g z á s a u t á n i s m é t a f ő i s k o l a i é n e k k a r é n e k e l t , a z t á n a k ö z ö n s é g é n e k e f e j z e t t e b a g y á s z s z e r t a r t á s t . A t e m p o m b a n o t t l á t t u k : K i s s Á r o n p ű s p ö k ö , S z é l l F a r k a s k i r . t á b l i t a n á c s n o k t , Z ö d M i h á l y t a n á c s n o k t , K . T ó t h K á l m á n e v . r e f . l e l k é s z t , T o t h S á m u e l C s i k y L a j o s ; d r . B a c z o n i L . , B u o g h F . , T ó t h F . , G é r e s i K á l m á n , J o ó I s t v á n t a n á c o k a t , B o d o z s y P á l p ű s p ö k i t i t k á r t , s o k ű g y v é d t , v a s u t i t i s t v i s e l e k e t , p o l g á r o k a t é s á l t a l á b b a n a h e l y b e i é r t e l m é s e g s z á m o s k é g v i e t t . A t e m p l o m b ű l a K o s s u t h - u t c a i t e m e t ű n e v i t t é k a h o t t e t e t s o t t a f ő i s k o l a i é n e k k a r g y á s z d a l a i m e l l e t t s i r b a h e l y e z t é k . K o s z o n t k ű d t e k : ö z v . M a l i n o v s z k y G y u á n é é s g y e r m e k e i . — T e s t v é r n e k . „ a s z e r e t ő t e s t v é r n e k ” . — V a s u t i t i s t v i s e l e i k a r . — P e t h o I m r e á l l . v a s u t i h i v . é s u e j e . — Ö z v . M a r j a l a k y M i h á l y n é é s c s a l á d j a é s m é g t ö b b e n . A g y á s z o l ó c s a l á d r é s z é r ő l a k ö v e t k e z ő s o r o k k ö z l é s é r e k é r t ű n k f e l : „ M i n d a z o n r o k o n o k , j ó b a r á t o k é s i s m e r ő s ö k , — k i k f e l e j t h e t e t l e n d r á g a h a l o t t u n k , n é h a i T ó t h L a j o s n y u g . á l l a m v a s u t i h i v a t a l n o k t e m e t é s é n r é s z t v e t t e k s r é s z v e t k k e l f á j d a l m u n k a t e n y h i t e n i i p a r k o d t a k , f o g a d j á k e z u t o n i s l e g f o r r ó b b k ö s z o n e t ű n k e t . D e b r e c z e n , 1 8 9 3 . n o v e m b e r 2 1 . A g y á s z o l ó c s a l á d .

— **Franczillon mint gazdasszony.** Balogh Zsigmondné szül. Békessy Rózsika urhölgy, a ki oly kitűnően személyesítette szinpadunkon a dévaj és excentrikus Francillon, a magánéleiben oly kitűnő háziasszony boldog hitves és családnya lett, hogy bizony párját kel keresni hetednét országban. Hiába olvas-a f. „Francillon”-ban Annette a maga hízsaláta-rcz-ptjé, mert Francillon lefőzi a szinpadon a maga maggyorsmosó házi szappanjával, a melyre szab-

dalmat kert s már kaphasó is egy helybeli kereskedésben s rövid idő múlva bizonyára nagy elterjedésnek fog örüvendeni. Előre is ajánljuk a mi kitűnő Francillonunk és Mézes-nénk kitűnő találmányát a jó gazdasszonyok figyelmébe.

— **Emlék tábla a főreáliskolában.** Az állami főreáliskola díszes előcsarnokában közelebb márványtáblát helyeztek el egy fülkében. A táblára aranyozott betűkkel következőket vésték be:

I. Ferencz József
ausztriai császár és Magyarország apostoli királyának uralkodása alatt
gróf **Csáky Albin**
vallás- és közoktatásügyi miniszter kormányzata
gróf **Dégenfeld Schomburg József**
főispánja
Simonffy Imre
kir. tan. polgármester
Fazekas Sándor
igazgató működése idejében a város költségén
Meixner Károly
építész tervei szerint az állami főreáliskola céljaira
1892-93-ban épült.

— **Hirtelen halál.** Bihar-i István sertéskereskedő Bárány-utcai 2420. szám alatti lakos, egy a léta uton lévő tanyájára akart menni, utközben felkérkedett Tarján Sándor léta lakos talyigályára. Alig mentek azonban néhány lépést, mikor Bihar-i holtan esett hátra a talyigába. A holttestet haza szállították lakására.

— **Esküvő.** Kursinszky László, a róm. kath. fiúiskola buzgó tanítója, szombaton délután 5 óraker vezette oltárhoz özv. Schom-ság Endréné, Pápay Erzsébet asszonyságot. Az esketést dr. Wolafka v. püspök végezte, a ki szép beszédet intézett az új párhoz. A templom fényesen ki volt világítva s a rossz idő dacára is sokan voltak jelen. Este vidám lakoma követte a frigykötést, a melyen az új pár rokonain s jóbarátain kívül dr. Wolafka v. püspök és Nemes Kálmán iskolaszéki elnök is részt vettek. — Felköszöntőkben nem volt hiány; dr. Wolafka püspök — éppen Erzsébet estéje lévén a menyasszonyra, Nemes Kálmán dr. Wolafkára és Tárkányi Péterre üritett poharat stb. A társaság késő éjje ig mulatozott együtt s legjobb kívánataival halmozta el az ifjú párt.

— **Ki tehet érettséget?** A kultuszminiszter rendeletet adott ki a korán érettek ellen. számtalanszor megtörtént, hogy érettségi vizsgálatokra jelentkező tanulók a törvényes életkort még nem érték el, E törvénybe ütköző esetek elkerülése végett a közoktatásügyi miniszter felhívta a főigazgatókat, utasítsák az igazgatókat, hogy beiratkozások alkalmával szigorúan vegyék számba a tanulók életkorát s ha azok a törvényes életkort még el nem érték, utasítsák őket vissza. A miniszter figyelmeztette a főigazgatókat egyuttal arra is, hogy a szóbeli érettségi vizsgálatok előtt a jelentkező tanulók korát mindig vizsgálja meg s olyanokat, kik a törvényes életkort még el nem érték, érettségi vizsgálatokra ne bocsássák.

— **Hogy leveleztek katonáék a század elején?** Először is magyarul leveleztek, a mi a század végén — ritkábban történik. Érdekesnek találunk bemutatni egy levelet, a mely 1824-ben intéztetett városunk hatóságához és így hangzik:

Vac: Baro Duka 39. Nemes Gyalog Ezredje Fő Verbung Kormányá.

Tekéntetes Nemes Tanács!

Az itten lévő Fő Katonai Kormány kötelességének tartja az Néhai Major Józ István Ur Leánnya végett, a' ki is árván maradt, ennek boldogulására mindent el követni, annnyival is inkább, hogy el hervadt Szülei több Eszten-dőkig betegeskedtek, melyek mellett Józ Anna árva mint kötelességének is tartván Szülei ápolását, több házasságra lépendő Uri személlýket, a' kik Személlýét Társoknak meg kérték, a Szülei vidámítása, és szolgálat el végezete miatt meg vetette. Annnyival is inkább, hogy a fent nevezett árva, mint Leány igazi nagy korba vagyón, és a Szüleihez meg mutatott szívesége, és indulattya miatt mind ezen jövendőbeli boldogságára ki nyitattott utat megvetette, és tulajdon el öregedett Szülei Gyámolítására magát áldozta, érdemessé teszi magát,

hogy minden igazság szerető Elöljáró ezen ki mutatott erkölcsöt, annyira, amennyire csak lehet, meg jutalmaztatni igyekezzon.

Erre való nézve kérem a Tekéntetes Nemes Tanácsot, hogy méltóztasson Jóó Nina árva Kis Asszonyának a maga jó viseletéről a Nemes Város petsétyével meg erősített Ottestatutumot Deák nyelven menél hamarébb által külden, hogy a fent nevezett árva (annyival is inkább, hogy 1811-dik Esztendőől fogva Debretzenyi Lakoss) a leg betsületesebben magát viselte és hogy minden embertől a maga viselete által a leg nagyobb meg különböztetést érdemli, melly különös meg mutatott párt fogásáért ezen érdemes Árvának maradok meg különböztetett tisztelettel. Debretzenbe 10-a May 1824 A Tekéntetes Nemes Tanácsnak

tökéletes szolgálja
Schumida György
Kapitány.

Kivül:

Vac. Baron Duka 39. Nemes Gyalog Ezered Fő Verbung Kormány.

Szabad Királyi Váross Debretzen Tekéntetes Nemes Tanácsának meg különböztetett tisztelettel.

Hivataltól

Debretzen.

— A Tisza család a váradi prot. felső leány iskoláért. A bihari ev. ref. egyházmegye elhatározta, hogy Nagyváradon egy prote-táns felső leányiskolát fog felállítani közadakozásból. Ezen czélra ki is bocsátották már régebben a gyűjtőleveket, de az üdvös czélra eddig még ugyszóván csak a Tisza Kálmán családja adakozott. Begyűlt eddig összesen 4000 forint, mely összeghez Tisza Kálmán 1000 forinttal, Tisza Kálmánná 1000 forinttal és Tisza István is 1000 forinttal járultak. Ezenkívül a Tisza Kálmánné gyűjtőívén 750 forint van előírva, úgy, hogy a hívek még eddig csak 250 forintot adakoztak.

— Elveszett. E hó 16. és 17-e közti éjszaka az indóház környékén elveszett egy csont nyelű női esernyő. A becsületes megtaláló, ha szives lesz fölhozni szerkesztőségünkbe, illő jutalomban részesül.

— Kinevezés a városházán. Gróf Dégenfeld József főispán Sipos György számvéviségi gyakorlatot ideiglenes minőségben kinevezte adószám-tisztzé.

— Debreczen város erdőségei. Debreczen városnak tudvalevőleg 45,000 kat. hold erdős pusztái vannak, melyeket a múlt század elején is még legnagyobb részben sűrű zárt erdők borítottak; de a minden rendszer nélküli erdőgazdálkodás, legeltetés, kaszálás lassankint annyira meggyéritette azokat, hogy már az 1843-iki felmérés csak mintegy 25—26 ezer hold erdős területet talált, a többi tisztás terület volt. Azóta megint fogyott az erdő, úgy, hogy az 1889-ben történt telekkönyvezés alkalmával a város nevére összesen 21,066 kat. hold és 193 □-öl erdővel benőtt terület iratott, még pedig: Paczon 972 h. 76 □-öl, Bánkon 3288 h. 838 □-öl, Halápon 5775 h. 766 □-öl, N.-Cserén 3267 h. 976 □-öl, Fancsikán 1247 h. 854 □-öl, Guthon 4171 h. 1557 □-öl, Savóskuton 1354 h. 99 □-öl, Monostoron 669 □-öl, 1425 □-öl (a kaszálók rendezésekor a városi tanács a Monostoron levő összes polgári kaszálókát megvásárolta a földi pénztár tőkéiből), Apafáján 318 h. 800 □-öl. Ezekhez járul még a Nagyerdő 2560 kat. hold és az ohati erdő 390 kat. hold területtel, úgy hogy Debreczen városnak összesen 23,521 kat. hold erdeje van, melyek a birtokrendezések befejezése után rendszeres üzemterv mellett gondos kezelésben lesznek tartathók s akkor ismét megerősödhetnek.

— Egyház. A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében e hó 22-ik napján d. u. 3 órákor iskolaszéki ülés tartatik. Tárty: folyó ügyek.

— A novemberi városi rondes közgyűlés tárgyait elkészítése végett e héten csütörtökön teljes tanácsülés lesz a főispán elnökelete alatt. Holnap délután pedig a jog és pénzügyi bizottság tart ülés.

— Dr. Berger Andor jelenti, miszerint ügyvédi irodáját Debreczenben, pi a c z u t c z a 1724. szám alatt megnyitotta.

— Országos tanszerkiállítás. Az 1894. évi augusztus hóban itt rendezendő „Országos Tanszerkiállítás” elkészítő bizottsága ez évi október hó 30-án tartott ülésében hozott határozattal kebeléből intéző osztályt alakítván, annak tagjaiul egyhangulag megválasztottak: Békési Gyula, kir. tan. főigazgató, dr. Bayer Ferencz, kereskedelmi akadémiai igazgató, Dóczy Gedeon, ev. ref. felsőbb leányiskolai és iparos iskolai igazgató, Domokos Kálmán, állami gazdasági tanintézeti és földmives iskolai igazgató, Harmath Gergely, állami főreáliskolai tanár, Karai Sándor, ev. ref. főgimnáziumi tanár, Lada Sándor, ev. ref. elemi iskolai tanító, tantesületi elnök és Grosz István, ev. ref. tanítóképzési tanár, valamint alólírtak, mint az intéző osztály főnöke és titkára. Az előkészítő bizottság elnökségének nevében bizalomteljesen felkéretnek az intéző osztályi tagság elfogadására és a folyó hó 22-én (szerdán) d. u. 4 órákor, a kereskedelmi akadémia tanácstermében tartandó ülésen megjelenésre; Debreczen, 1893. november 20. Eötvös Károly Lajos, az orsz. tanszerkiállítást előkészítő bizottság intéző osztályának főnöke. Vántsa György, int. oszt. titkár.

— Talált esernyő. Egy esernyőt valaki az izr. hitközség jegyzői irodájában felejtett. Átveheti ugyanott.

— Honvéd segédlelkészek. Diószegi Mihály debreczeni 3-ik honvéd gyalogezredbeli póttartalékos ev. ref. segédlelkész 2-dik rangszámmal, Bunczel Rudolf debreczeni 3 honvéd gyalogezredbeli póttartalékos a vehézi izraelita autonom orth. hitközséghez tartozó, Vehézen alra bi 4-dik rangszámmal nov. 15.-től számítandó ranggal honvéd segédlelkészékké neveztettek ki a tartalékban.

— Elveszett. A Kis-Hatvan utca közepétől Péterfia utca derekáiig elveszett egy aranyval futatott ezüst óra lánccal. A megtaláló a II-ik ker. kapitányságnál jelentkezék, illő jutalom fejében.

x Oriás termények. Az amerikai utjáról épen csak alig hazatért budapesti magkereskedő Mautner Ödön máris egy olyan kiállítással lepte meg a budapestieket, a mely pártját ritkítja és az Andrási uti üzlet kirakataiban kiállított termények oly szépek és olyan óriás nagyok, a minőket eddig még országos kiállításokon sem láttunk. Vannak ott 101, 103, és 108 kilós óriás tőképeldányok, 11½ sőt 13½ kilós kalarábok, melyek óriás súlyok dacára sem fások, hanem teljesen zsengek, de látunk itt 17 kiló súlyu oberndorfi répát is, melyet Fridmann péli termelő, 21 kilós o ajbogyalaku példányt, melyet Harkányi Károly gazdasága és 23 kilós Mamuth-répát melyet Józsa Sándor czeglédi gazda állították elő természetesen Mauthner-től került magból. A hozamokra kitűzött aranydíjakat a következők nyerték el: Lollok Gusztav kengyelű kasznár, kinek 1600 □ ölenként 940 mm. olajbogyalaku, Politzer Fülöp dévanyai birtokos, kinek katasztrális holdankint 1007 métermázsja oberndorfi répája, és Bárány Gábor dobrai bérlő, kinek 1600 □ öles holdankint 1011 métermázsja Mamuta répája termelt a Mauthner-től beszerzett mag után. Fridmann péli termelő elkészett bejelentésével, neki 1101 métermázsja Mauthner-féle oberndorfi répája termelt holdanként. Ha tekintetbe vesszük, hogy a múlt tavasszal majd a rovarok pusztították majd hideg szárazság viselte meg a répapalántákat, be kell vallanunk, hogy valamint a kiállított termények sulya, úgy a hatósági bizonylatokkal beigazolt fenti hozamok bámulatra méltók; mert bámulatosak volnának normális időjárásban is és mindenesetre csak páratlan minőségű jó magvaknak kell az ilyen óriás eredményeket érdemül betudni.

x Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségeknel és étvágyhiánynál általában minden gyomorbanjál, a valódi „Moll féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek a többi szerak fölött, mint gyomor erősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 1 frt. Sététküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerterekben határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás)

64.

XXVII.

Donisné először elcsodálkozva tekintett rá, de nemsokára lesüté szemeit s azokat a padlózat egy koczkájára függeszté. Mit jelentenek ezen különös szavak? Meddig mennek azok? Vád, vagy bizalmatlanság, vagy csak egyszerű gyanu fejeztek ki azok?

Megzavarodva s nyugtalanul gondolkodott a nélkül, hogy válaszadásra gondolt volna. Pedig már néhány percz óta elhallgatott Sainte Austreberthe. Szólni kellett, főképen ezen zavart kellett elrejteti.

— Ön értekezni óhajtott velem? mondá végre, felemelve szemeit, de a nélkül, hogy Sainte Austreberthere mert volna nézni.

— Istenem, asszonyom, válaszolt ez mosolyogva, talán nem egészen így kell kettőnk helyzetét felfogni. Én nem kérdeznék jöttöm, én szolgálatára állok, hogy önnek felelhessek.

— Oh! az épen nem fontos.

— Kétségkívül. De itt egy csekély árnyalat létezik, mely kell, hogy jelezve legyen, hogy láttassék azon tisztelet, melylyel ön iránt viseltem. Ha Méziolle ur, a mi közös barátunk, önnek azt mondta, hogy én kértem önt fel egy értekezésre, az gondolatomon kívül volt.

— Méziolle ur az ön szándékairól beszélt előttem és én arra azt feleltem, hogy mielőtt valamire vállalkoznám, szeretném ha ön meglátogatna.

— Így hát egészen úgy van. Méziolle ur azon bölcs közbenjáró volt, a kit reményteltem, bizalmamat helyezve belé. És az nagy bizalomnak a jele volt, melyet iránta tanusítottam, mert élttem boldogságát biztamra. Pillanatig tétevéztam de Cheylus ur és ő között.

— Az tény, hogy de Cheylus ur, önnek barátja levén, természetűl utalva látszott lenni ezen küldetésre.

— Kétségkívül.

— És, engedje megmondanom, ő erre több joggal látszott birni, mint Méziolle ur: az ő kora, állása, régi összeköttetésünk...

— Bevallom, hogy minden egyesült arra, hogy Méziolle urat válasszam, és mégis Méziolle urat választottam; és, engedje meg kimondani, ön az, asszonyom, a ki ezen elhatározást sugallotta.

— Én? szólt Donisné elhalványodva és Sainte Austreberthevel szembe nézve.

— Ön maga, ön egyedül.

Donisné azt hitte, hogy elérkezett az elhatározó pillanat, de ha ő gyenge is volt a bizonytalan félelem ellenében, erősnek érzé magát egy határozott veszély előtt és egyenesen eléje ment.

— Hogyan van ez? szólt ő, kérem önt.

— De azon modornál fogva, melylyel ön Méziolleval bán. Én nem adom ki magamat nagy buvátkodónak: mindamellert, azon rovid idő dacára, melyet az ön társaságukba tölteni szerencsém volt, szerencsém volt egyet-mást észrevenni, melyek választásomra világot vetnek és azt véglegesen megállapították.

— És ezen észrevételek miből állottak?

— Az abból vonható végeredmény az volt, hogy de Cheylus ur önre nézve egészen közönyös, a mig Méziolle ur barátja, meghitt barátja.

— Méziolle urat régóta ismerem, családja az enyimmel folytonos összeköttetésben volt, igen természetes, hogy...

— Oh! asszonyom, kérem, ne feleljen nekem úgy, mintha valamely esküdszéki elnök kérdeznék, hogy a vádlottnak rokona vagy társa-e? Először én nem vagyok ezen elnök, s vádlott sincsen, ha pedig van olyan, az én vagyok, a kinek meg kell magyarázni, miért választottam inkább Méziolle urat de Cheylus gróf helyett. Ezen magyarázatot egy szóban megadom önnek: Méziolle ur önnek barátja, sőt mi több, ő egy igen kedves fiatal ember, egyenes, nyílt, nagylelkű és gyöngéd: mondhatnám titoktartó, a mi nem rossz, nemde?

Donisné válaszában nélkül előre hajtá fejét; helyeselte-e azt? vagy ezen ildomtalan által előidézett gyors és különféle indélatos hatásokat kívánta elrejtetni?

— Miután elmondottam annak főokát, hogy miért választottam Méziolle urat, folytatta Sainte Austreberthe, kell hogy őszinte legyek még egy másikat is megemlítenem, mely az én szememben bizonyos fontossággal bír. Megengedi nekem ezen teljes eszinteséget?

— Kérem önt arra.

— Ha észrevenni véltem, hogy ön és Méziolle között élénk barátság létezik és ön az imént mondta nekem, hogy ebben nem csalódtam, szintugy hittem észrevenni azt, hogy Méziolle ur Mártha kisasszony iránt bizonyos hajlamot . . . hogy is mondjam, gyöngédséget érez . . .

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* **Kiváncsiság.** Nos, hogyan vagy a házi-asszonyoddal megelégedve?

— Rendkívül, csak egy baja van, roppant kíváncsi.

— Hogy-hogy?

— Mindig azt kérdezi, hogy mikor fogom a házbért megfizetni?

* **Zrák, szerkesztő ur.** A szerbiai Kragujevacban van egy lap: a „Sumadiszki Liszt”. Annak van egy szerkesztője: Zrák ur. Azt hi-szük, sem a Sumadiszki Liszt, sem Zrák ur nem remélték, hogy ők valamikor föltette nevezetességek lesznek. Pedig most egyszerre nevezetességek lettek. A szerb lap ugyanis 46 számában, az első oldalon, vastag betűkkel a következő meglepő menetetűzést közli:

„Főszerkesztőnk Zrák ur. az utóbbi időben hihetetlen lustaságot tanusít. Zrák ur e hó 5-ike óta éjt nappalá, a nappalt pedig éjszakává teszi, azaz éjszaka lumpol, nappal pedig alszik. Ennek következtében lapunk jelen száma csak félíven jelenhetik meg. A kiadóhivatal.”

Csak arcodat ne lássam soha busnak
Szelid galambom, lelkem jobb fele!
Bajodnak, budnak minden kis parányja
Mint szikla bu l az én keblemre le.

Erőm cserben hágy, gyermek lesz belőlem,
A szánalomból szívem megszakad.
Elhordom a világnak minden terhét;
De meg nem bírom egy sóhajodat.

Abrányi Emil.

A kételkedés mindent megmérgez és nem öl meg semmit.

Comtesse Diane.

Ne vitatkozzál soha, nem fogsz meggyőzni senkit. A meggyőzés olyan mint a szeg, minél többet ütöz rá, annál mélyebbre megy.

ifj. Dumas Sándor.

Meghaltak.

Nov. 12. — Nov. 18-ig.

Piacz-hatvan-utczai városrészben. Mihalovics Jenő fia István, 7 hónapos róm. kath. aghártyalob. Szabó Juliánna 1. Zsuzsánna 2 1/2 éves ref. bélhurut. Tóth József fia 1 óra, vel. szül. gyeng. Takács Sándor fia István 5 éves ref. dift. Nyalka István f. István 9 é. r. k. dift. Takács Gyula f. Bertalan 1 het. r. k. vel. szül. gyeng. Tóth András 1. Erzsébet 3 napos ref. göresök.

Csapó-Péter-fiai városrészben. Dezső László 1. Irén, 1 év ref. tüdőlob. özv. Nánási János 78 éves ref. aggkór. Misko czi Juliánna 60 é. ref. agyszélhűdés. Mészáros György 1. Juliánna 2 é. ref. ronc. toroklob. Második Károly 44 é. r. k. elmebaj. Gaj Mária f. János 2 hó r. k. göresök.

Kossuth-varga-utcza-i városrészben. Erdei Pál 1. Sára 1 év. ref. vízkór. Szécs Mária 1. Juliánna 8 hón. r. k. tüdőhurut. Szóke

István 40 év. ref. hashártyalob. Gonda István 63 é. ref. szervi szivbaj. Bertalan Juliánna fia István 2 hó. ref. vel. szül. gyeng. Özv. Szilágyi Ferenczné 61 év. r. k. tüdőlob. Tóth Lajos, 57 é. ref. szerencsétlenség.

Debreczeni ingatlanok forgalma. a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi november 11—18-ig. 1. Kovács Ferenc és neje Benke Zsuzsánna veszik, Török András és neje Juhász Zsuzsánna szőlője egy részét 240 frtért. 2. Özv. Barta Sándorné Kis Juliánna és Kis Eszter veszik, Erdős János és neje Kis Juliánna csapó kerti szőlőjét 500 frtért. 3. Dézsi László és neje Orsi Eszter veszik, Dalmi Eszter Nagy Józsefné vén kerti szőlője egy részét 425 frtért. 4. Németi István veszi, Grünfeld Leopold és neje Schwarz Róza csapó kerti szőlőjét 510 frtért. 5. Bancsi György és neje Fogarasi Juliánna veszik, özv. Altmann Józsefné és társai bányai kaszálló illetőségét 2036 frt 84 krért. 6. Csizsár András és neje Balogh Juliánna veszik, Preizer Salamon és neje Stiller Heléna ondódi földét 1900 frtért. 7. Papp János és neje Arany Sára veszik, Arany András és társai fancesikái kaszállóját 2000 frtért.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvény-társaság” közlése 1893. nov. 20-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	115.80	116.10
„ vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	127.—	128.—
„ koronajárdék 4%	—	—	93.80	93.90
„ regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.—	100.50
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	118.50	119.—
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	96.75	97.50
Tisza-szegedi 4 1/2%-os nyeresémsorsjegy	—	—	142.—	143.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	418.50	419.—
Osztrák hitelrészvény	—	—	341.40	341.60
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	113.50	114.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	127.50	128.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	11.75	12.25
Osztrák „ „ „	18.—	18.50
Olasz „ „ „	13.—	13.50
Bazilika sorsjegy	8.75	9.25
Jó-sziv „ „ „	2.90	3.20

Pénznomok:

Cs. és kir. arany	—	—	5.85	5.99
20 márkás arany	—	—	12.40	12.44
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	10.04	10.08
Sovereignes	—	—	12.59	12.68

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreczeni Ellenőr” részére.

Budapest, november 20.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet.

Buzát ma mérsékeltlen kínáltak, malmaink vételkedve is kerátolt volt, mire az irányzat nyugodt maradt és a forgalmazott 16 000 mm. változatlan áron kelt el.

Eladáások:

Tiszavidéki 1000—81 mm.	7.80 frt.	100—80 mm.	7.72 frt.
100—80 mm.	7.67 frt.	100—79 mm.	7.55 frt.
100—79 mm.	7.50 frt.	200—79 mm.	7.60 frt.
100—77 mm.	7.35 frt.	100—77 mm.	7.40 frt.
100—76 mm.	7.05 frt.		

3 havi időre.

Zab 6,92 1/2—7.30 frt.

készpénzfizetés mellett.

Határidő-üzlet. Amerika és az európai mérvadó piacok legutolsó jelentései ismét lanyha irányzat és csökkent árakat jelentettek, mire a mi piacunk is megtartotta kedvetlen vontatott üzletmenet mellett lanyha irányzatát. Buza lanyhult 2—3 krral. Tengeri egész délelőtt változatlan lanyha, csak a déli tőzsdén volt némileg szilárdabb. Zab lanyhult. A déli tőzsdén általában minden eziké kissé javult.

Zárlat 1 óra:

B u z a	márcz-ápril-ra 1894.	7.43—7.45
	szept.-okt. 1894.	7.65—7.66
R o z s	tavasza 1894.	6.10—6.12
Tengeri	nov.-deczre 1893.	5.05—5.07
Z a b	márcz.-áprilra 1894.	6.85—6.87
Repeze	aug.-szept. 1894.	12.05—12.10

Zárlat 4 óra:

B u z a	márcz-ápril-ra 1894.	7.45—7.46
	szept.-okt. 1894.	7.64—7.66
R o z s	tavasza 1894.	6.09—6.11
Tengeri	nov.-deczre 1893.	5.06—5.07
Z a b	márcz.-áprilra 1894.	6.86—6.88
Repeze	aug.-szeptre	12.—
I d ő j á r á s:	Száraz.	

Debreczeni városi színház.

Idény-bérlet, 44. szám. III Kis bérlet, 4. szám.

Páros.

Páros.

Kedden, november 21-én:

Mangodin ur felesége.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Blum és Toché.

Szerdán, november 22-én:

FERNANDE.

Szinmű. Irta: Sardou.

M Ü S O R:

Csütörtökön, november 23-án „Három feleség, egy férj”, vigjáték, irta Chivot és Duru.

Pénteken, november 24-én: „Romeo és Julia”, Shakespeare-től, népelőadás.

Szombaton, november 25-én, „Bubos pacsipta”, Wildenbruch-tól, itt először Páratlan.

Vasárnap, november 26-án, „Tót leány”, Almási Tihmér népszínműve. Páros.

Szerkesztői posta.

Halló! Bizony instálom, nem vagyunk mi sem telefon, sem pártokról teljesen független napi lap. Miudezekből egy-egy vállalat létezik már Debreczenben, az untig elég, hiszen városunk élénk közérzete aligha bírna elviselni még egy „extrapárti” újságot. Ha pártoktól és egyesektől tökéletesen független lapotársunk már felemelte szavát az erkölcsiellen új nemzedék ellen, hát kérem alássan annak vagy lesz fogantatja, vagy nem. bővebb intenzívebb feltárása részünkről mindkét esetben felesleges. Különben is a kaczérság és a prostitúció kiirtása nem feladatunk, az teljesen a rendőrség ügykörébe vág. Egyébként pedig a „nulle rose n'est sans epine”-ből nem következik a rózsák teljes kiirtásának szüksége, — miért tehát feleslegessé tenni általán a nőket egyesek kaczérságáért. Aludjék egyet rá, epés haragulat ellen kitűnő ellenzár lefekvés előtt egy pohár ivándaí keserű.

K. V. („A magasban”) közölni fogjuk.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó r-t

Felelős szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Nyilttér.

MED. UNIV.

Dr. Siehermann Adolf orvos

testgyógyászati, massage és gyógy-gymnastikai rendelése

Debreczen, Nagyjú-utca 1708.

A gyógykezelés tárgyai: A gerincoszlop elfordulási, a mellkas angolkóros görbülései, a végtagok rendellenes fejlődései, törések és ficamok után visszamaradt táplálkozási zavarok. Gyomor- és bélbántalmak. Izmok és ízületek csúszos bántalmak. Izlombok és ízületi merevségek. Neuralgiák és a neurathenia különböző fajtái stb.

Rendelés egész napon át.

**Utí plüsch takarók és
Lópokrócok**

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar
műipar áru üzletében.

A debreczeni izraelita hitközség elöljárósága.

Sz. 326

1893.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni izraelita hitközség a Szt.-Anna utcán lévő és tulajdonát képező telkeken templomot és mellékhelyiségeket szándékozván építtetni, az építésre vonatkozó tervek és költségvetések elkészítése tárgyában ezennel pályázatot hirdet.

Kiváncsoltat:

1. Egy szabadon álló templom 600 férfi és 500 női ülőhelylyel, egy tágas előcsarnokkal és mellékhelyiségekkel, mely építkezésre összesen 80000 forint van előirányozva.

Ezen építkezésre nézve a pályázó a következő munkálatokat tartozik benyújtani:

1. Az összes alaprajzokat, a belső berendezés és a méretek világos kiténtetésével 1:100 arányban.

2. Az épületek minden részleteit kiténtető kereszt és hosszmetseteket, a szerkezetek és a méretek (kottirozás) világos megjelölésével 1:50 arányban.

3. Az összes homlokzati rajzokat 1:50 arányban.

4. Részletes előmérteket.

5. A helyi viszonyoknak megfelelő anyagárak alapján szerkesztett részletes költségvetéseket.

A telek helyzetrajza, valamint a pályázat részletes feltételei 5 frt. lefizetése mellett a jegyzői hivatalnál szerezhető meg, ahol az építkezésre vonatkozó egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Az első legjobbnak ítélt pályamű 1000, a második 500 forinttal díjazatik.

A pályadíj csak abszolút becsü műnek adatik ki.

A jutalmazott pályaművek a hitközség tulajdonát képezendik.

A lepecsételt és jelígyével ellátott pályatervek jövő 1894. évi január hó 15-ik napjáig aláírott előjárósághoz beküldendők.

Debreczen, 1893. november hó 20.

A debreczeni izraelita hitközség elöljárósága.

Kardos Lászlónál

Kossuth-utcza.

Smyrna szalon szőnyeg.

Axminster szalon szőnyeg.

BÁRSONY szalon szőnyeg.

Szőnyegek

ebédtő-, háló- és gyermek-szobába.

„Nincs többé köhögés.”

Mell és tüdőbaj ellen.
Dr. Med. FÁYKISS

Szepesi Kárpáti növénykivonta.
Egy üveg ára használati utasítással 75 kr. Czukorka 1 dobozzal 35 kr. 1 csomag 20 kr. Tba egy csomaggal 50 kr. kicsi 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarrhus, hörghurut, uátház (influenza), szűkmellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. — Eredetiben kapható Fáykiss József „Nagy Kristóf”-hoz címzett gyógyszerertárában Budapestben, továbbá Dr. Tóth József-nél király-utca 12. Debreczenben: Rottnak Emil, Tamássy Béla. Balázs Ödön és Tóth Béla gyógyszerész utraknál. 1

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Minden köhögés

valamint a tüdő, gége és lélegző csövek bármily katarrális megbetegedése, továbbá lélegzési nehézségek, szűkmellűség, asthma, elnyálkásodás, hurutok, rekedtség, torok-csiklandozás — kezdő tüdővész leggyorsabban meggyógyíttatnak az évek óta legjobbnak bizonyult, orvosi előírás szerint készített és orvosok által ajánlott szerek: **Szt.-György tea** csomagonként 50 kr., és ahhoz tartozó **Szt.-György-katarr-por** dobozonként 50 kr. pontos orvosi használati utasítással együtt. —

Eredmény már néhány nap múlva észlelhető.

Kevesebb mint két csomag nem küldetik Postai küldeménynél csomagolás és fuvarleért 20 krral több; minden megrendelés közvetlenül a

Szt. György gyógyszerertárhoz, Bécs, V/2., Wimmergasse 33. intézendő.

Az összeg előleges beküldése postautalvány által kivánatos.

SZŐNYEGEK,

függönyök.

ágy- és asztal-terítők,

butórszövetek, viaszkos vásznak

takarók és lópokrócok

SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.

STERNBERG ÁRMIN és TESTVÉRE

es. és kir. szab. hangszer-ipar
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 36. szám

Saját készítményü, minden nemü hangszerek és azok kelékei és alkatrészei. Mindennemü hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszerü pontossággal eszközöltetik.

A Columbus

ezimbalomverőfej megszünteti az eddigi pamutost és ezernázást erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki ráhuzhatja és mindenkor le is huzhatja. — Sohasem pusztul el. — Ára a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint frt. 2—2.50. 3.— és 350. Külön „COLUMBUS” verőfej párcja 1.— frt.

Legujabb! Legujabb!

INTONA

változó érezjátéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 12 frt, a kótalapok darabja 30 kr.

Megrendelések az árak előleges beküldés mellett vagy utánvétellel teljesíttetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Schönberger Vilmos
DEBRECZEN, a városháza alatt
 leszálított árban ajánlja
 férfi, női és gyermek cipő nagy raktárát
 fu, gyermek, és férfi eszímák, kalapok, norinbergi
 és tajtékpipa raktárát. Böröndök, esernyők, nyak-
 kendők és vízmentes posztó halina eszímák.
 Berlini és igen finom nagy posztó kendők,
 vászon, kávék teríték és függönyök nagy választékban.
 Lepedővászon ezeltől 1-10 ft mtrje, most csak 45kr.

Üzlet eladás.

Egy vászon-, rőfös- és rövidáru üzlet, mely 20 év óta a piac legélénkebb részén áll, szabad kézből eladó; bővebbet a kiadóhivatalban.

Jutányos, szabott árakon

kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél:

Dívtatos női ruhaszövetek.

Francia flanelek, Kasán, Moldon,

legujabb flanel, selyem és bársony

BLUZOK,

színes és fekete selymek,

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők,

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok

téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és gácsi posztókban.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét s aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, ezült székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tünteti fel és „A. MOLL” feliratu ónozattal van zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzslési-szer készvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismerteseb népszerű. — Egy ónozott eredetű üveg ára: 90 krajczár.

Moll Salicyl-szájvize.

(Főalkatrésze: fűzőlysavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos bármely koru gyermekek, mint felnöttek számára; mert e szájviz a fogak további épségét biztosítja s egy-szersmind óvszer fogfájás ellen. Egy MOLL A. védjegygyel ellátott üveg ára: 60 krajczár.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

MOLL A. gyógyszerész es. és kir. udvari szállító által,

BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta póstautánvét mellett teljesítettek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Raktárak: DEBRECZENBEN Tóth Béla gyógyszerész, dr. Rothsnek V. E. gyógyszerész és Szent-Királyi Tivadar uraknál.

A COGNAC-IPAR Részvénytársaság
 BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

gyárára és gyártmányaira vonatkozólag a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegyikisérli. kémiai és állomás.
 (Földmívelési m. kir. ministerium.)
 Sz. 1437.
 1892. — Az orsz. m. kir. kémiai intézet és központi vegyikisérleti állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a **Cognac-IPAR részvénytársaság** cognacgyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21-ik napján hivatalosan vett (ötletle) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott.
 Budapest, 1892. október hó 28-án.

Az igazgató helyett:
TÓTH S. K.

Kapható Debreczenben: Csanak József, Riekl József, Zelmos, Geréby Flőp, Lusztic Károly, Leidenfrost Ármán, Szabó Zsigmond, Varga Lajos, Kun József, Fogyasztási és italadókat beszedő polgári szövetkezet, Aron Manó és társa, Poszert János, Riesz Lipóti, Babocay Béla és Dömök Béla czégekknél.